

การประกอบการทางธุรกิจ กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพสตรีในธุรกิจทอผ้าไหมแพรวา
บ้านโพน OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์

ENTREPREURSHIP A CASE STUDY OF WOMEN OCCUPATION GROUP IN
THE PHRAE WA SILK CLOTH WEAVING BUSINESS, BAN PHON.
KALASIN PROVINCE

พริดา คุสุกุลรัตน์¹
ชื่อ วายุภักดิ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวทางการดำเนินธุรกิจและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารธุรกิจของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโดยผู้ศึกษาใช้วิธีการการสัมภาษณ์แบบสนทนา กลุ่มและใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยทฤษฎีสามเสา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ ผลจากการศึกษาพบว่า การทอผ้าไหมแพรวา มาจากภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาของชาวผู้ไทยที่อพยพเข้ามาอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย จนได้รับการสนับสนุนให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มใช้แนวทางการบริหารจัดการ แบ่งเป็น 4 ด้านดังนี้ ด้านทรัพยากรบุคคล ทางกลุ่มบริหารจัดการแบบครอบครัวเดียวกัน ยึดหลักการบริหารด้วยคุณธรรม มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ด้านการตลาด จะเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า โดยเพิ่มทางเลือกให้แก่ลูกค้าและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อให้ลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้น ด้านการเงิน มีการหักเงินร้อยละ 2 จากการจัดจำหน่ายเป็นเงินกองทุนของกลุ่มเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ด้านการผลิต คุณภาพของผ้าจะไม่ลดลงเน้นการรักษามาตรฐาน อีกทั้งทางกลุ่มมีการพัฒนาและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางกลุ่มมีการพัฒนาทั้งรูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมแพรวา มีการพัฒนาลายผ้าไหมแพรวาและเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงาน โดยการดำเนินธุรกิจซึ่งทางกลุ่มมีการวางแผนและมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม

คำสำคัญ: การประกอบการทางธุรกิจ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ผ้าไหมแพรวา

Abstract

This study aimed to investigate history, business practices and solutions management of BanPhon women Prae Wa Silk Weaving group. This study is a qualitative study using focus group discussion and triangulation theory. Then the data were analyzed by purposes. The study found that Prae Wa Silk Weaving is a legendary wisdom of Thailand immigrants in the Northeastern, and has been supported to be an OTOP product. The Group uses management practices into four areas; Human Resources: the group managed as family which based on the principle of virtue and shared responsibility. Marketing focused on responding to customer needs, provided more alternatives to customers and increase distribution channels for easily access to the products. Financial, there was a deduction 2 percent from the sale to be used for management. Production quality was not reduced and emphasized on keeping standard. In addition, the group developed and innovated new products to meet the needs of consumers. Product development, the group has developed products from Prae Wa Silk, pattern and techniques to create works. The business operations of the group were planning together and focused on solutions with the participation of members within the group.

Keywords: Entrepreneurship, One Tambon One Product, Prae Wa Silk

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

ในปัจจุบันที่ประเทศชาติกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นปัญหาจึงได้มีการจัดทำโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product: OTOP) เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคาความยากจนและยกระดับฐานะของประชาชนระดับรากหญ้า โดยสนับสนุนการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาให้เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์และจุดเด่น สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ทำให้ประชาชนระดับรากหญ้าได้มีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่ต่อไป

ผ้าไหมแพรวาเป็นอีกหนึ่งภูมิปัญญาไทย ของชาวผู้ไทยหรือภูไท ตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่อดีตชาวบ้านมีรายได้จากการทำเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ทำให้ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ลำบากยากจน แต่เมื่อครั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จเยี่ยมพสกนิกรชาวอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นชาวผู้ไทย บ้านโพน แต่งกายด้วยผ้าไหมแพรวา พระองค์ทรงสนพระทัยจึงโปรดให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมผ้าไหมแพรวามาอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันผ้าไหมแพรวาได้ถูกผลักดันให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ชุมชนบ้านโพนเกิดการบริหารจัดการภายในชุมชนขึ้น เพื่อดำเนินธุรกิจของชุมชนและช่วยขับเคลื่อนธุรกิจของชุมชนให้เป็นที่ยอมรับ

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของชาวผู้ไทย ตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมถือเป็นธุรกิจหนึ่งที่ชาวบ้านในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยธุรกิจจะประสบความสำเร็จหรือไม่ สิ่งหนึ่งที่สำคัญและจะขาดไม่ได้คือผู้นำที่ดีและกลุ่มที่เข้มแข็ง สามารถนำพากิจการให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน นั้นจะต้องเป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์และเป้าหมาย สามารถกำหนดทิศทางของการดำเนินธุรกิจ กล้าคิดกล้าตัดสินใจและสามารถยอมรับกับความเสี่ยงที่ไม่แน่นอนของการดำเนินธุรกิจ จนเป็นธุรกิจชุมชนที่ผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และได้รับพระราชทานเครื่องหมายมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในพระบรมราชินูปถัมภ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ อีกทั้งยังเป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และถูกคัดสรรให้เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 5 ดาว พร้อมทั้งถูกขึ้นทะเบียนสิ่งขึ้นชื่อทางภูมิศาสตร์ผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์ และด้วยความพิเศษของผ้าไหมแพรวาซึ่งเป็นทั้งภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นจนได้ชื่อว่าเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เผยแพร่ชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางโดยใช้เป็นส่วนหนึ่งของคำขวัญประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมา แนวทางการดำเนินกิจการและการแก้ไขปัญหาในการบริหารธุรกิจของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินธุรกิจของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารธุรกิจของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินงาน

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการค้นหาคำตอบหรือคำอธิบายของข้อเท็จจริงอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แนวทางการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารธุรกิจของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน โดยการสัมภาษณ์ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเป็นตัวแทนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพนจำนวน 12 คน ได้แก่ นางสาวสมศรี สระทอง ตำแหน่งประธาน นางหุวรรณ ทะนาจันทร์ ตำแหน่งรองประธาน นางฉวีวรรณ นินรวงค์ ตำแหน่งกรรมการ นางจตุพร รอดจันทร์ทอง, นางคำกลอง บุตรตมา, นางทองสี วงเจริญ, นางจันทร์หอม นามปัญญา, นางวันฉัตร ศรีบัว, นางสาวหวัง พันภู, นางนงลักษณ์ ศรีบุญจันทร์, นางสาวพร นันทะสาร, นางสาวสุกัลยา สารกรณ์ สมาชิกกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน และใช้การจดบันทึกพร้อมการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้กำหนดคำถามในการสนทนาตามวัตถุประสงค์ในส่วนของการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้วิธีการสืบค้นแหล่งข้อมูลที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้จาก บทความ หนังสือ วารสาร เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และค้นคว้าข้อมูลจากฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัย

ประวัติความเป็นมา

กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพนมีประวัติความเป็นมาเริ่มมาจากชาวผู้ไทยจากแคว้นสิบสองจุไทย ได้เคลื่อนย้ายอพยพมาตั้งรกรากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ชาวผู้ไทยมีลักษณะเด่นคือ มีการทอผ้าแพรวาและผ้าแพรวามนใช้กันตามแบบแผนดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่เคยทำมา ซึ่งผ้าไหมแพรวาเป็นผ้าทอมือโดยการทอตลอดลายลงบนพื้นผ้าที่สะท้อนให้เห็นเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมและความเชื่อ ที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวผู้ไทยอย่างแท้จริงอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไทย ผ้าไหมแพรวาจึงนับเป็นผ้าไทยอีกรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างมาก ในหมู่ผู้นิยมผ้าไทยทั้งที่อยู่ในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะผ้าไหมแพรวาที่บ้านโพนอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการทอผ้าไหมแพรวาทั้งดงามและมีชื่อเสียง

เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2520 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรในอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทอดพระเนตรเห็นชาวบ้านโพนแต่งกายด้วยผ้าไหมแพรวา พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยในความงดงามของผ้าไหมแพรวา ตั้งแต่นั้นมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชประสงค์ให้อนุรักษ์ศิลปกรรมทอผ้าไหมแพรวา ไว้ให้ยั่งยืนสืบทอดเป็นเอกลักษณ์และมรดกของท้องถิ่นตลอดไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รัฐบาลทอผ้าไหมแพรวาไว้ในโครงการส่งเสริมการทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าฯ และทรงโปรดเกล้าฯ ให้พัฒนาการทอผ้าไหมแพรวา เพิ่มสีสันทน ลวดลายหลากหลายและขยายให้มีขนาดกว้าง อีกส่วนหนึ่งทอผ้าสีพื้นประกอบให้มีความยาวสามารถใช้ตัดเป็นชุดสุภาพสตรีเสื้อสุภาพบุรุษ และประยุกต์เป็นเครื่องแต่งกายใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น จากกว้าง 1 คอกยาว 1 วา พัฒนาเป็นกว้าง 63, 73, 80 ซม. ยาว 5 เมตร (ลวดลาย 2 เมตร สีพื้น 3 เมตร) ซึ่งแต่เดิมผ้าแพรวาชาวผู้ไทยนิยมทอไว้ใช้เองไม่มีจำหน่าย กระทั่งมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมการพัฒนาชุมชนเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท มีสมาชิกเริ่มก่อตั้งจำนวน 60 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 500 คนเพื่อเป็นการ

ส่งเสริมเป็นอาชีพเสริมเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้แก่สมาชิก ให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น [1]
โครงสร้างและการบริหารงาน

นางสมศรี สระทอง ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มมีด้วยกันทั้งหมด 5 หมู่บ้าน โดยสมาชิก จะทำการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่มจำนวน 25 คน ตัวแทนหมู่บ้านละ 5 คน ปฏิบัติหน้าที่บริหารกลุ่มมีวาระ 4 ปี ทางกลุ่มจะทำการหักเงินร้อยละ 2 จากการจำหน่ายเป็นเงินกองทุนของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมแพรวาส่งให้ ศูนย์จำหน่ายได้ตลอดปี และส่งไปจำหน่ายที่ร้านค้าภายในตัวจังหวัด จำนวน 45 แห่ง โดยคณะกรรมการบริหาร งานกลุ่มมีทั้งหมด 29 คน ปัจจุบันกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพนมีสมาชิกทั้งหมด 500 คน ประกอบด้วย ประธานทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ประสานงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก ดูแลการทำงานของคณะกรรมการทั้งหมดให้ทำหน้าที่อย่างถูกต้อง เป็นไปตามแผน บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รอง ประธานทำหน้าที่ช่วยประธานดูแลการทำงานของคณะกรรมการและเรื่องต่างๆ ตามที่ประธานได้มอบหมายให้ทำ เลขาธิการทำหน้าที่จัดบันทึกการประชุม ช่วยประธานในการติดตามงาน ติดต่อประสานงาน และดูแลงานด้าน เอกสารต่างๆ เภรัญญิกทำหน้าที่จัดการเรื่องการเงินทั้งหมดของกลุ่ม เก็บเงินจากการขายสินค้าและรักษาเงินของ กลุ่ม กรรมการทำหน้าที่ดูแลเรื่องทั่วไปของกลุ่มและรวบรวมผลิตภัณฑ์จากสมาชิกมาจำหน่ายที่ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทย ผ้าไหมแพรวา (ภาพที่ 1)

แนวทางการดำเนินธุรกิจ

1. การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

ทางกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน มีหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลแบบครอบครัว เดียวกันและยึดหลักการบริหารด้วยคุณธรรม โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะให้ความสนิทสนมกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ร่วมมือกันทำงานเป็นทีมและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ก่อให้เกิดความจงรักภักดีและความผูกพันกันภายใน กลุ่มลดการลาออกจากกลุ่ม ทางกลุ่มพร้อมให้โอกาสแก่บุคคลในชุมชนทุกคนที่ต้องการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของ สมาชิกกลุ่ม โดยให้ความเสมอภาคและใช้หลักคุณธรรมในการจ่ายผลตอบแทนต่างๆให้แก่สมาชิกภายในกลุ่ม

การทำงานภายในกลุ่มซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 500 คน ทางกลุ่มได้มีการแบ่งงานและแบ่งหน้าที่กันอย่าง ชัดเจน สมาชิกทำหน้าที่ในการผลิตสินค้าต่างๆ เพื่อส่งไปยังศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทยผ้าไหมแพรวาซึ่งเป็นศูนย์จำหน่าย สินค้าของทางกลุ่ม โดยกรรมการกลุ่มทำหน้าที่รวบรวมสินค้าจากสมาชิกไปจำหน่ายยังศูนย์ พร้อมทั้งตรวจเช็ค สินค้าร่วมกับเภรัญญิกทุกสัปดาห์ มีการกำหนดเวรสับเปลี่ยนกันของกรรมการทั้งหมด 25 คนเพื่อประจำที่ศูนย์ วัฒนธรรมผู้ไทยผ้าไหมแพรวา อีกทั้งทางกลุ่มมีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับสมาชิกภายในกลุ่มอยู่ ตลอดเวลา

2. การบริหารจัดการด้านการเงิน

แหล่งเงินทุนเริ่มแรกในการร่วมกลุ่มได้รับการสนับสนุนมาจากกรมพัฒนาชุมชนเป็นเงินจำนวน 100,000 บาท เพื่อ เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม ทางกลุ่มมีการหักเงินร้อยละ 2 จากการจำหน่ายเป็นเงิน กองทุนของกลุ่มเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในกลุ่ม โดยรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 20-25 ล้านบาทต่อปี [2]

3. การบริหารจัดการด้านการตลาด

กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน มีการบริหารจัดการด้านการตลาดโดยใช้หลักการตลาด แบบ 4P ดังต่อไปนี้

3.1 ผลิตภัณฑ์ (Product)

ผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มอาชีพสตรีหรือผ้าไหมแพรวาบ้านโพนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความหลากหลาย ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้กันในชีวิตประจำวันง่ายต่อการตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์หลักคือผ้าไหมแพรวา และยังมีผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ทำจากผ้าไหมแพรวา เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ผ้าคลุมไหล่ พวงกุญแจ เบาะรองนั่งและผลิตภัณฑ์อื่นๆอีกมากมายเป็นการเพิ่มทางเลือกและตอบสนองความต้องการของลูกค้า [3]

3.2 ราคา (Price)

การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือ (Handmade) การกำหนดราคาจึงขึ้นอยู่กับต้นทุนการผลิต ขนาดของผืนผ้า ชนิดของสีที่ใช้ย้อมเส้นไหม ความยากง่ายของลวดลายที่ทอ จำนวนสีไหมที่ใช้ในชิ้นงาน และความละเอียดของชิ้นงานซึ่งเป็นส่วนในการกำหนดราคา โดยทางกลุ่มจะมีการกำหนดราคาที่เหมาะสม อิงตามราคาทั่วไปตามท้องตลาดทำให้ราคาเริ่มต้นของผ้าไหมแพรวาจะอยู่ที่ประมาณผืนละ 800 บาท (ขนาดมาตรฐานความยาวผืนละ 5 เมตร) ในส่วนของการกำหนดราคาในการขายส่งและขายปลีกจะมีการกำหนดราคาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน สำหรับการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ที่ผลิตตามคำสั่งซื้อ (Made to order) นั้นจะมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ความพอใจและข้อตกลงระหว่างกลุ่มและผู้สั่งซื้อ ซึ่งจะมีการตกลงราคากันก่อนที่จะรับงานมาทำ

3.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

3.3.1 การผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อจากลูกค้าซึ่งเป็นการติดต่อโดยตรงระหว่างกลุ่มและผู้สั่งซื้อ

3.3.2 จำหน่ายยังศูนย์จำหน่ายโดยตรงของทางกลุ่ม

3.3.3 ส่งไปจำหน่ายที่ร้านค้าภายในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 45 แห่ง

3.3.4 จำหน่ายตามงานเทศกาลหรืองานออกร้านต่างๆ

3.4 การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ทางกลุ่มเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและการเพิ่มทางเลือกให้แก่ลูกค้า ด้วยความหลากหลายของสินค้าที่เป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันง่ายต่อการตัดสินใจซื้อ และคำนึงถึงการรักษาคุณภาพแล้วมาตรฐานของสินค้า ในส่วนของราคาเป็นราคาที่เหมาะสมโดยอิงตามราคาทั่วไปของท้องตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายมีหลายทางเพื่อให้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้บริโภคที่ต้องการซื้อสินค้า มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากยิ่งขึ้น

4. การบริหารจัดการด้านการผลิต

เริ่มจากการจัดหาเส้นไหมและย้อมสีเส้นไหม จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการทอและแปรรูป พร้อมทั้งมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนการจำหน่าย ซึ่งจะผลิตตามความต้องการของตลาดในแต่ละช่วงเวลาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค (ภาพที่ 2)

5. การจัดการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

5.1 การพัฒนาลวดลายผ้าไหมแพรวาและเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

จากลายผ้าไหมแพรวาในโบราณและวิธีการทอสมัยก่อนที่เป็นลายเรขาคณิต เมื่อทางกลุ่มนำเอามาผสมผสานเข้ากับความคิดสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่ทำให้เกิดเป็นผ้าไหมแพรวาลวดลายใหม่ๆ และสีสันสวยงามทันสมัย ตอบสนองการใช้งานในชีวิตสมัยใหม่ได้อย่างกลมกลืนมากขึ้น จนในปัจจุบันผ้าไหมแพรวาบ้านโพนมีลวดลายถึง 60 ลาย

5.2 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมแพรวา

ทางกลุ่มได้นำเอาผ้าไหมแพรวาที่นอกจากจะใช้ตัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่มแล้วก็ยังสามารถนำมา

พัฒนาและประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆได้อีกมากมาย เช่น กระเป๋า ผ้าปูโต๊ะ ผ้าพันคอ เนคไท เป็นต้น ให้เป็นของใช้ในชีวิตประจำวันที่ทุกคนหาซื้อได้เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค [4]

ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารธุรกิจ

ปัญหาที่ 1 คือ ปัญหาเรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบและวัตถุดิบราคาสูง ซึ่งเส้นไหมเป็นวัตถุดิบหลักที่มีปัญหาทางกลุ่มจึงแก้ไขปัญหาโดยการสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มและคนในชุมชนหันมาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยทางกลุ่มของความร่วมมือจากทางหน่วยงานราชการในการให้ความรู้แก่คนในชุมชนเรื่องการปลูกหม่อนเลี้ยง เพื่อนำเส้นไหมมาจำหน่ายให้กับทางกลุ่มโดยตรง ซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหานี้ปัจจุบันทำให้ทางกลุ่มไม่ขาดแคลนวัตถุดิบและทำให้ต้นทุนในการทอผ้าต่ำลงส่งผลให้กำไรต่อผืนเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง

ปัญหาที่ 2 คือ จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มลดจำนวนลงเนื่องจาก ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ในชุมชนไม่ให้ความสนใจกับการทอผ้าเหมือนคนสมัยก่อน ส่งผลให้จำนวนผู้ที่สามารถทอผ้าไหมแพรวาได้มีจำนวนลดลง ทางกลุ่มมีการวางแผนแก้ไขปัญหาด้วยการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจผ้าไหมแพรวาที่เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแก่คนรุ่นใหม่ในสังคม โดยใช้วิทยุชุมชนให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผ้าไหมแพรวา และการบรรจุหลักสูตรการทอผ้าไหมแพรวา ให้เป็นหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในสถานศึกษา เพื่อเป็นการซึมซับวิถีวัฒนธรรมการทอผ้าไหมแพรวาของชุมชน อีกทั้งยังรณรงค์ให้นักเรียนสวมใส่ชุดผ้าแพรวาทุกวันศุกร์ และมีการเปิดสอนการทอผ้าให้แก่คนรุ่นใหม่ในชุมชนที่สนใจ

ปัญหาที่ 3 คือ ความต้องการและรสนิยมของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมในปัจจุบันอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบกับความนิยมและความต้องการผ้าไหมแพรวาในท้องตลาด วิธีการแก้ไขปัญหาคือจากเดิมที่ทางกลุ่มมีรูปแบบสินค้าไม่มากนัก ทำให้ทางกลุ่มเริ่มมีการปรับตัวให้ทันกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ โดยการพัฒนาและเพิ่มรูปแบบสินค้าให้ทันสมัยตรงตามความต้องการของผู้บริโภคเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค

ปัญหาที่ 4 คือ ปัญหาด้านเวลา ผ้าไหมแพรวาทุกผืนทางกลุ่มใช้วิธีการทอด้วยมือ การทอผ้าไหมแพรวาหนึ่งผืนต้องใช้เวลาน้อยประมาณ 1 เดือน ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลวดลาย จำนวนสีไหมที่ใช้ทอและขนาดของผืนผ้าที่ทอ ทางกลุ่มแก้ไขปัญหาโดยการลดการใช้เวลาในขั้นตอนอื่น และการแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดขนาดผ้าที่เหมาะสมที่สามารถนำไปตัดเย็บชุดสุภาพสตรีหรือเสื้อสุภาพบุรุษได้ 1 ชุดพอดี (ความยาว 5 เมตร) เพราะการทอผ้าผืนใหญ่เกินความจำเป็นทำให้ใช้เวลาในการทอมากขึ้นและในขั้นตอนการตัดเย็บผ้าที่เหลือจะถูกทิ้งโดยไม่เกิดประโยชน์

สรุป

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน มีประวัติความเป็นมาเมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรในอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นชาวบ้านโพนแต่งกายด้วยผ้าไหมแพรวา พระองค์ทรงสนพระราชหฤทัยในความงดงามของผ้าไหมแพรวา ตั้งแต่นั้นมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระราชประสงค์ให้จัดตั้งกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวาขึ้น เพื่ออนุรักษ์ศิลปะการทอผ้าไหมแพรวาไว้ให้เป็นมรดกของท้องถิ่นตลอดไป โดยการบริหารจัดการของทางกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน เน้นที่คุณภาพมาตรฐานของสินค้าเป็นสิ่งสำคัญ มีการกำหนดราคาขายที่เหมาะสมโดยใช้ปัจจัยด้าน ต้นทุนการผลิต ความยากง่ายในการทอ และความละเอียดของชิ้นงาน ทางกลุ่มมีการ

พัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งใช้วิธีการแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม

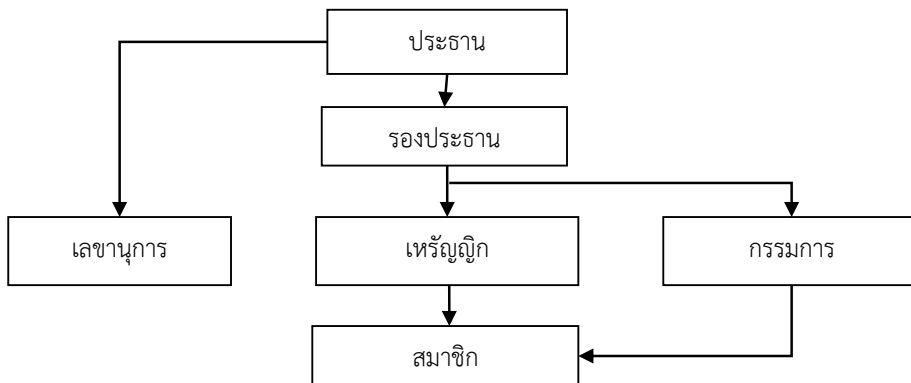
ดังนั้น การประกอบการทางธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างสิ่งหนึ่งคือผู้นำที่ดี และกลุ่มที่เข้มแข็งพร้อมทั้งวิธีการและแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจทั้งการจัดการทางการเงิน การตลาด การผลิต ทรัพยากรบุคคล ทำให้องค์กรต้องมีการวิเคราะห์ วางแผนและปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะสามารถนำพากิจการให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

กิตติกรรมประกาศ

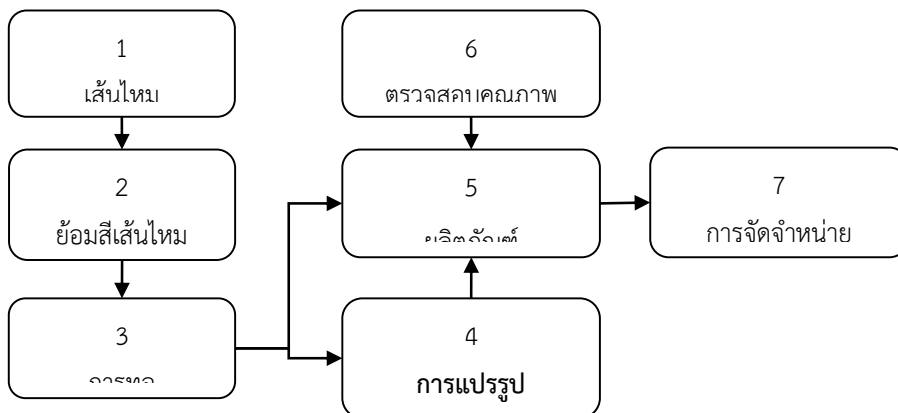
การศึกษาอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร.ช่อ วายุภักตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระที่กรุณาสรรหาอันมีค่าให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา พร้อมทั้งขอบขอบคุณกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวบ้านโพน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และแนวคิดในการดำเนินธุรกิจ ขอกราบขอบพระคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- [1] คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์และคณะ. (2553). **เสน่ห์แพรวาภูมิปัญญากาฬสินธุ์**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กาฬสินธุ์: หจก.กาฬสินธุ์การพิมพ์.
- [2] เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน หมู่บ้าน OTOP บ้านโพน หมู่ 1-5 ตำบลโพน อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์. (2558). คณะทำงานขับเคลื่อนหมู่บ้าน OTOP
- [3] คณะกรรมการและคณะทำงานจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์. (2552). **แพรวาราชนิแห่งใหม่**. กาฬสินธุ์: หจก. กาฬสินธุ์การพิมพ์.
- [4] สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์. (2552). **สรุปผลการดำเนินงานสำรวจจดทะเบียนผู้ผลิต ผู้ประกอบการและการคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จังหวัดกาฬสินธุ์**. กาฬสินธุ์: หจก. กาฬสินธุ์การพิมพ์.

ภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวที่บ้านโปน
 ที่มา : กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวที่บ้านโปน

ภาพที่ 2 แผนผังการผลิตของกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวที่บ้านโปน
 ที่มา : กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมแพรวที่บ้านโปน